

hvilket imidlertid faldt i Thinget (Th. Nielsen: Det er ikke rigtigt!). So, det er sikkert.

Naar jeg derefter vil gaa over til nærmere at omhandle enkelte Bestemmelser i denne Lov, er der især een Paragraf, som er forekommen mig ganske besynderlig. Enkelte af de Herrer, som have talt, have streift Sagen, men det forekommer mig ikke, at nogen af de ærede Herrer er trængt rigtig ind i den, uagtet det efter min Mening er et af de væsentligste Punkter i hele Loven. Det er nemlig Lovforslagets § 10. Den høitærede Minister mente, at det ærede Medlem for Kjøbenhavn's Amts 4de Valgkreds (Hørup) havde uret, naar han mente, at man var gaaet Grundlovens Bestemmelse i § 82 for nær, som bestemmer, at Eiendomsretten er ukrænkelig, ikke saaledes som en æret Minister engang har sagt i denne Sal: „hellig“. Det er den ikke; men der staar i Grundloven, at den er ukrænkelig. Jeg tror ikke, at den ærede Minister var heldig i sin Smøbegaaelse af det ærede Medlem. Den ærede Minister sagde: Ja, jeg er kommen til disse Bestemmelser, som maasse gaa Eiendomsretten for nær, gjennem den almindelige Betragtning, at de landøkonomiske Sager ere i den Grad vigtige for Landet, at de ere Almenvellet. Altsaa, naar de landøkonomiske Sager kræve, naar Almenvellet kræver, at der udkommer en Lov, som indeholder de og de Bestemmelser, ere vi berettigede til at give den i Genhold til § 82. Det tror jeg ikke er nogen rigtig Betragtning. Jeg vil ikke kalde den jesuitisk — jeg vil ikke sigte den høitærede Minister for Sligt — men det er en Bemærkning, som sikkert ikke kan holde Stik for en juridisk, ja ikke engang, tror jeg, for en sund, naturlig Opfattelse af Forholdet. Man er ikke berettiget til saaledes at tage en almindelig Bestemmelse frem og sige, at, da Almenvellet i saadanne Tilfælde kræver, at andre Interesser skulle vige for denne ene Stands Interesser, ere vi berettigede til at lade de andre Interesser vige i forskjellige Tilfælde. Jeg tror ikke, at Grundloven har ment Andet, naar den siger, at det skal bestemmes ved Lov, naar Expropriation skal finde Sted, end at denne Lov maa angaa enkelte specielle Tilfælde, som vi have haft Exempler paa, eller bestyre Omraader, hvor Almeninteressen er saa klar og tydelig paavisselig, at der ingen Tvivl kan være. Vi have sandtanne forskjellige Love om Anlæg af Kirkegaarde, om Anlæg af Veie, vi ere maasse gaaede Sagen lidt for nær ved Love om Anlæg af Gangstier og deslige, men at tage et saadant almindeligt Omraade og sige, at det er saa vigtigt, at det kan siges at være Almenvellet, have vi ingen Exempler paa, og jeg tror heller ikke, at Grundloven hjemler os Ret dertil. Der er allerede paavist forskellige Punkter, hvor Grundloven formentlig er gaaet for nær, og jeg skal tillade mig at paapege et Tilfælde, hvor jeg mener, at det er sket i

endnu høiere Grad, og det er den omtalte § 10. Den indeholder nemlig den Bestemmelse, at, naar Landvæsenkommissionen, som i § 9 nærmere bestemt, har skjønnat, at der er Grund til at foretage en Vandregulering, fordi de Fordele, som derved fremkomme, ere større end de Ulemper, som derved foraarsages, skal Landvæsenkommissionen bestemme haade, hvorledes Udgifterne til Arbeidet skulle udredes, og hvorledes det Tab, som fremkommer, skal erstattes, og hvorledes deene Fordel skal bidrage til dette Tabs Erstatning. Det skal være den levende Grundføtning, at altsaa den, der lider Tab derved, skal holde sig til den, der har Fordel deraf, og Alt dette skal Landvæsenkommissionen skjønne over og bestemme i det Enkelte. Nu vil jeg lade det gaa med Hensyn til den, der lider Tab ved en saadan Regulering, at han skal have fuld Erstatning. Jeg tror nu imidlertid ikke, at det er muligt for nogen Tekniker, for nogen Landvæsenkommission eller for noget Menneffe at bedømme, hvilken Virkning en saadan Omregulering kan have for en længere Fremtid. Jeg tror, at den Videlighed i Naturforholdene, som den ærede Minister før ganske rigtigt bemærkede, er saaledes, at Naturkræfterne kunne tage Løb, som Tingene kan beregne; men jeg vil se bort deraf, thi den, der faar Erstatningen, faar dog Noget og bliver ikke videre brydholden. Men den ulykkelige Mand, som faar Fordelen, hvorledes vil det gaa ham? Den ærede Minister vil maasse sige, at de Fordele, som han efter denne Paragraf uvægerligt skal betale, ere i Reglen meget smaa Bagateller, men det er dog ikke altid Tilfældet. Jeg kjender et Exempel, og det er vist ikke enestaaende, hvor en Omregulering, som blev foretaget af en offentlig Autoritet, skete efter en fælles Overenskomst med en temmelig betydelig Lodsseier, som fandt sin Regning ved at bidrage 7,000 Kr. Dersom nu det Tilfælde var haardt, at man havde foretaget en Regulering, hvorved der var opnaaet stor positiv Fordel, men ogsaa var lidt Skade, som skulde erstattes, saa siger Loven, at den, der har nydt Fordelen, skal erstatte den og desuden bidrage til Udførelsen. Han faar altsaa to Konti at udrede, for det Første et Bidrag til Arbeidernes Udførelse og dernæst Byrden af at erstatte den Skadelidende hans Tab. Principet kan maasse i og for sig være rigtigt, men det er dog virkelig en almindelig anerkjendt Lovgrundføtning, som har staaet saa længe Verden har staaet, at Belgjerninger ikke paandres Nogen. Det kunde være sin Sag, hvis disse Belgjerninger ikke kostede Penge; men her koste de positive Penge, og hvis det nu rammer en Mand at faae denne Belgjerning, som ikke har Penge, og paa en Tid, hvor han ikke kan laane flere Penge, end han har laant i sin Eiendom, hvorledes vil det saa gaa? Det siger Loven ikke, Loven siger kun, at han skal udrede dem til den og den Mand og for de og